Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

ШОАТТА, 28 июнь, 1969 шу № 77 (4714). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 шера декабрь арадуьйла

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ВОРХI ДИЙНАХЬ ЧУЭЦАРГДА

ХIаьо алат чуэцарн е са эрр... га кийчо яь бахьнаб тха отделене къахьегамхой. ЦIахьа а хьекал техникаи, кхочамбоцамаш дIа-дахьаад.

Тха бахаме на бола алат чуэца 15 комбайн я. Ерригаш а кийчон дийнека тIа латт уш.

Механизаторашца дага а дахна 7—9 дийнахь деррига гурахь дийна алат чуэцна дакхха лаьрхIан оаха. Иа тха отделене 952 гектара тIа ду. Дика хьийкъад ... ка бола алат. Пхеннаь кIорагектаро тIара 19 центнер чуэ лаьрхIача 25—27 центнерал кIезигагIа хоцшан хIат хаттах. ВДНХ ваха путевка яьккха хьага ва тха отделене агроном Эльмурзаев Султан.

Тахан - кхоана горох хьакха доладургда тхо.

Л. ИСРАИЛОВ,
Урус - Мартанан районан «Горец» совхозан шолагIча отделене управляющи.

АХ ШЕРА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА!

Продукцин реализаци а шеран тоьлла продукци арахецарна ах шеран план 25-чу июнь кхочушйина Грозненски мета гIирс бечу фабрика болхлоша. Ер бутт чекхбаллалехьа план лаьрхIачул совгIа арахецарьа 12 эзар сом мета гIирс. Продукцин дIабоьдна мах лехбаран хIаназлехьа чехкахьалхнени кхоаьха хьара со... Кхьа хьалхара моттиг яккхий С. Мурдалова В. Агабековис шеран латточа ... ...

В. САМКОВА,
тха штате йоцуш корр.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА ПЛЕНУМАХ БОЛА ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

1969 шера 26 июнь КПСС Центральни Комитета Пленум хиннай.

Пленумо ладийгIар «Коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча Совещане итогий хьакъехьа» КПСС ЦК генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева яьча докладага.

Докладах лаьца хиннача прениешка къамаьлаш дир нв. П. Е. Шелеста — Украина Компарте ЦК хьалхарча секретара, В. В. Гришина — КПСС Московски горкома хьалхарча секретара, Д. А. Кунаева — Казахстана Компарте ЦК хьалхарча секретара, П. Н. Федосеева — КПСС ЦК-арча марксизма-ленинизма Института директора, Г. И. Чиряева — КПСС Якутски обкома хьалхарча секретара, Л. А. Кулиджанова — СССР кинематографистий Союза правлене хьалхарча секретара, А. А. Епишева — Советски Эскарен ТIема-Форда Флотен Кертерча политически Управлене начальника, В. С. Толстикова — КПСС Ленинградски обкома хьалхарча секретара.

«Коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча Совещане итогий хьакъехьа» нов. Л. И. Брежнева яьча докладах лаьца массаь раьза а болаш Сацам тIаийцар ЦК Пленумо.

КОММУНИСТИЧЕСКИЙ БОЛХЛОЙН ПАРТЕЙ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА СОВЕЩАНЕ ИТОГИЙ ХЬАКЪЕХЬА

1969 шера 26 июнь тIаийца КПСС Центральни Комитета Пленума сацам

...ча партента юкъера бушаш контакташи ма мегта шерьар, партей теоретически болх вIашагIтохар, марксистско - ленински теори дерари творчески дегIайоалаяр.

КПСС ЦК Пленумо бокха лоархIам бу марксизма - ленинизма цIена бахьан долаш, ревизионизмань, догматизмана, национализмана духьала лерригIо къовсам лаьттабар коммунистий партей мугIараш чIоагIдара, коммунисташ интернациональни дагIа тIа кхетабара, берригаш революционни болаш ер авангардни лоархIам лакхбара хилама даргдоаца хьал да аьнна Совещане лаьча ...

КПСС ЦК-ас белгалдоккх, дагардаьраш Совещане шерра дIа-ваха дуцаро КИК хIанзарча кулгалхой аргахьарча политически накъа, барт ... ... лаьтта эттара боккхагIа бола политически ... хилар.

КПСС ЦК Пленумо сацам бу:

1. Совещане тIаийца документаш къобалде: «ХIанзарча этапе империализмана духьала лаьттабеча къовсама дехкараш а коммунистически болхлойн партешна, империализмана духьаларча деррига низама цхьана чакхдоахача гIулакхий нийсагIо а»; «В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хьакъехьара» кхайкарал: «Вьетнама лой, вортIкто, машар», кха тIахьечам; «Машар ларабара кхайкарал».

2. Совещане итогех лаг гIортагIа а еш, деррагIа хьахьахьаш болх марксизма - ленинизма пролетарски интернационализма принципиальни ларда тIа дунен халкъашта юкъера коммунистически болам кхетабаре ...

... Предприятеш, гIишлойн, совхозийн, колхозийн коллективаш низам тIадерзаде леха производства эффективность лакхъяра. Iилма - технически прогресс сихъяра, къахьегама овсаргве лакхъяра, производствени мощностьш бола бе йоалалийтаре цхьана пайда дикагIа эцаран. Болаш йоьла резервий ма мегта дукхагIа производства чоакъеоара.

5. ЛоархIамегIара дехкар да дунен халкъашта юкъерча Совещане ит... идеологически болх чIоагIбар. Совещане итогашта ере тIаийцача документашта пропаганда шерра хьинаре болх дIаболабайна ярташ партийни организацеш, цу гIулакха кепайоазеш, радиош, телевиденеш, лекцеш, кхыча формаш шерра пайда а эцаш.

6. ЦК Пленума бакъду ... хадкъ... ... организацей активий собранеш ... юкъьанпарча партийни организацей собранешкаш. Совещане материалаш коммунистана «Iоагта» Iоадета вIаштIехьдоакхьахьа.

Керда общество хьагъеча Советски Союза доаха толамаш боккхача лоархIаме хилар тераал а ша ЦК-ас ерригна партийни организацеш, беррига коммунисташ, деррига советски халкъ тIахьех коммунизм хьалъяра сихаль - бокхий низамо кхочашьеар духьа, ший партин Советски пачхьалкхен хьалх В. И. Ленин ваь 100 шу дизара дала доагIача тайпара накъалехар духьа кхы а чIоагIагIа хьинар тIадахийта къовсам лаьттабара.

Республика кхашка

ХIАРА САХЬАТА ХАМ БЕ

Гудермесски районан «Новогрозненский» совхоза кхаш лаладераш ...

11-ча июне дена тIабоагIача шуль ботта чотах къахьегаш я Новогрозненски мехкадьтта чакхдоахача заводa № 43-5 йолча установка коллектив. ХIанзлехьа цIайна совгIа арахийца продукци ... ваьраш тоннаш я. Хьинаре къахьегаш я нига йоккхагIйола оператор (аьрдехьаргъар) В. Кычинава, оператор С. Григорьева, В Шувипов, кхыбараш. Цар дехкмийса леладо установка технологически режим.

СУРТА ТIА: йоккхагIйола оператор (аьрдехьаргъар) В. Кычинова ший балха цIоах дIаIомаеш я практикантикаа нов. Титоренкова.

Н. Плиева сурт.

Ленин вань 100 шу дизарга

ЛЕНИНАХ ДАГАДОАГIАРАШ

Надежда Константиновна КРУПСКАЯ

1919 ШУ

Дlахьедар. Хьалхарчуьга хьажа №№ 145, 148, 150, 154, 157 (1969 ш.). 4, 8, 9, 11, 13, 15, 18, 20, 25, 27, 28, 29, 34, 37, 38, 41, 46, 47, 49, 50, 61, 74 болчу «Сердало» тlе.

Апрель бутт чаккхбоалаш Малхбоалеи фронте гIуллакх хуьйцаделлар: Ше Эскар котдала доладелар. КIайбарашхара хьалхар Уфан ткъ цхьайола городаш. Толамие тIагIорта болабелар Екатеринбургга, Перманга. Июнь бутт чаккхбоалаш кийчдир «Красная звезда» яха агитационни пароход. Волга тIа гIолла Каме кхаччалца даха дезаш дар из. тIаккха Кама тIа гIолла ше доалл малу урагIа а даха Волга тIа гIолла цхьа довзаш вастIораха тIом латтача кхаччалц гIоргдолаш. «Красная звезда» доаккхар дар кIайбарий дерригIа дахар, агитацин яр, парте VIII съезда тIахьа лини чаккхъяккхар, массанахьа Совсетий Iаьдал чIоагIдар. «Красная звезда» тIа политком вар В. М. Молотов; парохода тIа кино, типографи, радио, дукха книжкаш яр, цхьайолча комиссариаташкара (со яр Наркомпросагара), профсоюзашкара викалаш бар.

ДIададалехьа оала дукха дийцар Ильичаца фу де деза, сенга гIо дергда бахача наха, малагIа дешаш дувпа деза, къьастта дукхагIа терко е езар фуд, ахьа. Ильич ше боаам болаш вар тхоьца. Бакъда цхьа минута а бойх дIакхотта йиш йоацаш бацар. дIадахалехьа хьалхха бIарчача бус дийцар, тхо цаккъалха вокзале вера Ильич, шийга хан-йаина хьа йаде. Дукхьаларий проводаш къамаьл де йоахар. Со Волга тIеи Кама тIеи гIолла Перме кхаччалца яхар.

Веррига болх Вячеслав Михайлович хьалхлеяца бора, соцача хана массаза гуллора тхо цо. Фу дергда а дукхагIа терхам сенна тIабоххийтаргба а дувцар, бIаша дига а дувлар; сайцачара доладелча массаза бIаьча баллах отчет йора, хиина уйлаш вIаши йоваийтар. Цига илерах дукха унзара кIамаш дайзар сона. Шинчул тIехьагIа Ильичага дувца хIама долаш яр ца чIоагIа ладувгIар сога Ильича, чIаммига хIама а ца тувладолийташ!...

Долла хIама чIоагIа теттар сога Владимир Ильича: къьастта ладувгIар во Ше Эскарах, ахархой уйла, аз дийцачуьга, чуваший, татарий фу уйла я ца, Совстий Iаьдалах наьха мел тешам бенний ха доаре.

1919 шера шоллагIа ах шу хьалхарчул а калагIа дар. Къастта хала дар сентябрь, октябрь беттоши ноябрь юкъе. Гражданские тIом михьара боалаш латтар, Колчак эшавьвар, бакъда кIайбараш Совстий Iаьдала центраш — Москвеи Петербургии хьалаца гIертар. Къулбехьара тIаволлавелар Деникин. Украине ник бахе керттера моттигаш дIа а лийца. Малхбузера хьатIавоагIар Юденич, дукхьала Питера хьатIаченавар из. КIайбараш котбувларо дот уравттахьадар лечкъа бахкача моастагIий. Ноябрь чаккхбоалаш Петрограде гучаьккхаб Юденичаца юзвленнер Антанто субскан еш йолеи контрреволюционни организаци.

Деникини, Юденичи котбуллаш хиннача ерригача хана Владимир Ильича шIерах сирдакеш доалаш, ххерам тIатувсаш, карикатура йолаш доле письмош ухар. Интеллигенци шек юнлаш яр. Тимирязев керте а волаш боле цуьнх хажаргIбола нах Совстий Iаьдала саргIоагахьа бахкибар. Эсераша хьаллоацаш, анархисташа 25 сентябре Леонтьевски переулкера РКП(б) МК чухиина бомешеви эккийтар, цу хена вай цхьабола новкъостий бойбир.

Гобаьккха моцал. кхел яр. Ше Эскар чIоагIде дезар, пун денал вйде дезар, тIема фронте плиааш уттае езар. Ше Эскар, тыл, болхлой вейграш илетаца Iалангъе езар, шерра йоаржабе безар кхетамеи агитационни боли. кердача тайпара хьие езар ерриге доал

деш йола аппарат, бюрократически а доацаш, кердача тайпара. советски хьисапе хьакъестае езар кидраш, хьеха дезар царна, деррига гIуллакх довза дезар.

Цхьан минуте а котдаргхиларах бола тешам шиф ца бойа а, Ильича Iурра дена сирралца болх бора, Iалалмате боцхтача балхо ваа кхтаддар цуьга. Вайсавна сома а ваьле хьалтIоаттар, телефон а тахе шиф аз е вок распоряжени ... га телеграмма йохьийтар. Диннахь кIезига хулар цIагIа, дукхагIа ... кабинете ... гIар: ... нах тIейоагIар вр. Цу дукха хIамаш де дезаш хиннача беттанаха хьалха санна ... кIезига гора ... мара ... дIадалаш гIулакх а доацаш, кабинете чуьха а акъ хетар: балха новкъа ... хетар.

Эттара ... дагIалата гIуллакх. ... кийчача ... дилча, кхоачам хилла ялат эвалургдашц цу хаварча хьалаика, ахархой шо-шоай бохамаш а долаш бахача хьалашна, хьарьяьнка спекуляци хиннача хьаламна. Цу гIуллакха цхьа къьастта плановость юкъейоалае, кхоачамдаяна дергдоаяна цхьадола эвоаш оттаде из гIулакх дулургдола нах цу гIулакхе сарцагIбала безар. Шиф бахьан доалаш дацар 1919 шера 19 январе кхачанна халкъа комиссарийла Александр Дмитриевич Цюрупа хьожавар. Тхона из йоаза дукха ха яр, цуна цхьана Уфе ссылке хина яр ца...

Нах еттара дика бовзача Ильича чIоагIа лоархIар Александр Дмитриевич. Из вIалла докхал ца дезаш саг вар, оратор а вацар, писатель а вацар из, цхьабакъда дика организатор-м вар, гIулакх довза, зоф йолза практик вар. Из хаьнех ца кхераш, деррига ше балха, шийна лоархIам бизза боалаш дола гIулакх бахьан лоаттабеча къонсамла дIаяенна саг а вар. Ильича хьалххе а лелаеш бора по болх. Ильича из лоархIар, цул уважшенои, салаIара йоалхо йора. Из кIезадеиза, дукха болх бе бIаргааьйча багашта а шIенхашта а вIашатIъуаш выговораш йоре цуьна по ше ца лораварах, «квзенни бохамь» ца лорабарах (дезала юкъе бувцача меттела ишта оалар оаха гIулакха тешаме болча коммунистех). Владимир Ильича дукхавеза новкъост вар Александр Дмитриевич.

Совстий Iаьдала кхачан политика латтар цу хена хлата монополи вIаштIехьаьяккхарах, вашта аьлча моллагIча а тайпара частни хьисапе хлат дохкилга сонедарах, оттабьеча чIоагIача мохках ца пачкахьалкхена хIаздалевза дергдоацаш хиларах. сов дола хлат хьуладе йиш йоацаш хиларах, сов мел долча хлата цIенхашта учет ярах, из сов долчара эшаш долча моттиге дукхьале йоацаш хьатIадерах, доара дIадара эшача хлата запасаш кийчъярах. Вокхьалдар аьлча планови боахама, социалистически боахама участок яр из, цхьабакъда из лелае езар бохама дардаш шоаш эргахь кхелехьа йолча хана, ахархой боахамаш шо-шоай доалахьа хиннача хана.

1919 шера 29—30 июле Моссоветой профсоюзий Московски советой Москве наI йола потребительски общество вIашагIтоха лерхIаш гулайр фабрично-заводской комитетий, профсоюзий правлений викалий. Московски центральни болхлой кооперативни «Кооперация» яхача общества советен уполномоченний конференци. 30 июле Владимир Ильича къамаьл дир цу конференце: конференцина дика бьаккхар белха тIехь ка ялар доаш. бакъда по тIагIертта белгалдоахар деррига гIулакх гражданский тIем тIа котбеларахи кооперацена ийса доаттам дургIоаш деррига общественни вахар кердача тайпара эргадаккхаоакн латташ хилар.

Цо дувцар 20 бутт мара баьннабац Октябрьски социалистически революце, цу хана чухь, хоаш ма дий, къаьнара вахар кердача тайпара эргаданкха хувртт ца хилар, ткъм. Ильича йоахар къаьва учреждене, помешикаш, капиталисташ эшабаь ца Iеш, капитализмо, ахархой вIамигача боахамий хьалаша Iомайита оамалаш, вIамига болкам лелабеча кIаренна дуйоссаш эзараш шеранашка хьийоагIа оамалаш йиле езаш яр.

ХIайь, боалама керттера форма а хирна колхозий боахам дIаэттача хана хIарде кхетадий ха Ленина дийцар: единоличи боахам коллективни боахамига бакъхар дар цо дийцар. Цо йоахар капитализманен социализманен юкъе тIехьара хоадма беш бола тIом бе латтар, социализм котъялча мара моцал, эксплуатаци, цхьаьне къаьхетамах вокхо руъкъа Iоадела дIадоаккхалургдаш...

Шеча Эскара ялат хилийтара йолкхо ярий соагIа. Ильича хаддана уйла йора Ше Эскар чIоагIа кхотадара, дисциплина чIоагIъяра. Цо эттара нийсагIа йола способ лерхIар дукхагIа бараш ахархой а болаш долча Шеча Эскара мутIарешта юкъе болхлой байийтар. Цудухьа цо чIоагIа дакъьйла бувцар фронте, цхьаьна эттара лирагIа болча болча питерски болхлой, дакъьйла бувцар московски болхлой. Болхлоех бIубенна вар из, уж хьалхье леача постана, болхлой — комиссарий, шача командирий гIуллакхаш тIа уттабара Iалашате бохьха лоархIам бора. Шеэскархой тIахьехар цо чIоагIа фийла хилара. Колчакаш котдоаларах болхлошкен ахархошкен хадьача письмо тIа Ильича йоахар:_» Помешикаши капиталисташи дIабаьхабац е шоаш эшабьрг лерхIаш а бац: моллагIча кхетаце болча болхлочоа ахархочоа гуш да, хоаш да. довзаш да уж бохебари дIалачкъари, каст-каста духхаду «советски» «защитной» бос бола бержъа. Дукха бола помешикаш ... бохамашкъ кхьаьаб. капиталисташ — тайп а тайпарча «гланкашкен» «центрешкен», царех советски гIулакхера нех хиннаб: гIа мел баьккхача кIийлена хуьш уж Совстий Iаьдала гIалаташи цуи мела моттигаш лехаш. из тIерй кхесса гIерташ. тахан чехословакашта, кхоана Деникина новкъостал де гIерташ.

Мамосга гучьбаха е дувия а беза уж гIаьрахой, хьул мел бенечара гучьбаха в къьхетам боацаш тайзар де а деза лечкъаш болча помещикашта капиталисташта, хIана аьлча уж говза, кIама хоаш, опыт йолаш, тийша болх бера саббаре эттуш беларга тхеж болаш бола къахьегамхой эттара а хувшице моастагIий, уж Совстий Iаьдала зулам дар дукха шIаккха во дар дича а соацаш бовка саботажникаш ба. Цу къахьегамхой моастагIашна, помещикашна, капиталисташна, саботажникашна, кIайбарашна къхетам болаш хила веза.

ХIаьта уж дувна харо совза, лорадуш, сакхеташ хила веза, геттара чIоагIа хьажа веза кIезига а порядок йоацача. Совстий Iаьдала законаш кхоачашдечара кIезига а юхадаьяннача моттиге. Помещикаши капиталисташи низ болаш ба шоашта хоравашеи шоай опытаеи, дуьен дIаьхайча мехкий новкъостал хиина из Iеш, хIаьта шитта оамала дизоа а «къаьнача Iаьдалах» баха гIертачеи Совстий Iаьдала законаш шIенхашта а цIена а леладе дезнига цо «кхетадива» а дукхача наьха боадонцаъ аз».[1]

Бакъда дукха моттигаш нийслора бехке ве везача гIуллакха бехке ше аеш а: хIамо довзара новкъарло йора хоаш дар кхоачамболлаш ца хиларо. дикалар фуд, во дар фуд ца кхетадара ... доалахьа вIамига болам барий кьаьнарча уйлашца кхетадеш хиларо. дукха ... чеш анархически хьисапе леладаро. Ильич тIагIертар тхьна, просвещенташта, кхийвача болхлоьта, ахархоьта, шеэскархоьта юкъе дешар шерра вIаштIехьдаккхар, дешаьча формально гIулакх ца лелдар, казеши а доацаш, дешархой дукхагIа хилийтар, деррига дешар партийность йолаш хилийтар дIахьехар. Хьалха лаккхера дешар дешаьхьаьш дийкка хиннарашта цуьна тIадолха ... хьадилар дIадетар.

1919 шера вузашка ваха йиш дургйоаш цуьна приказаш ара дьхар, рабфакаш вIашагIъяккхар, дукха йола болхлой курсаш еккар. 1919 шера вIашагIъелляр эгара хьалхара совпартшкола.

Нийслора, Ильич волча эча — 1919 шу чаккхдоалаш чIоагIа ца бос бар цуи (цуи цхьа сурт дисна долаш да — из курсашка йода. гуш да из мел воча наьна ва): кIаьнкенна, цхьа хIамаи ситотлен хулар из. Со ше волча ечa, йист хилацар. Хоара сона цунга къамаьл доладайтара из шиф хIаьтта эттача лоIам тIара ваккха везилга, рабфаковний эзарашна, совпартшколе эзарашна моллагIа цхьа хIама дувца дезар. ХIаьта дувпа долаш дар. Наха сакхетам мишта лаккху, моашта хьалхашца лотта ... мел динагIа кхетаду хар доара дуна: Цу темех лаьца Ильич ... дукха дувца дезаш хуар...

Правда 16—17 августа дIадаьхар «партийни кIира», цу хьене, парте VIII съезда соцанга хьежжа, парте членний регистраци юкъайр. сентябрь чаккхбаллалца кIаьхъелар из. 8 октябрера деза 15 октябрага кхаччалца болча хана Москве хилар «партийни кIира».

11 октябре Владимир Ильича язъю «Болхлой пачхьалкхени партийни кIирев» яха статья. Цу тIа къаьтта сучайоал партех йола Ильича уйла, керда, советски аппарат мишта хила еза, болхлоехи къахьегача ахархоехи бола нах дукхагIа аппарате юкъеозар лоархIам болаш хилар.

«Москве хиина партийни кIира нийсделар Совстий Iаьдала халеча хана, — яхаш йаздора цу статьи тIа Ильича. — Деникина хьатта бalар балхаи долаш чIоагIа сихъелар помещикий, капиталистий, цар доттагIий заговораш. нах кхерабе, фуннагIа даьа Советий Iаьдала чIоагIах йоале дукхагIа гIертар буржуази. Шекбуларши, чIоагIа боацараш, ткхерам боаца ... хIаьта царна цхьаьна интеллигенташ, эсераш, меньшевикаш, хулаш мехилара, тхм а дукхагIа мадбелар, хIаьта цар массанаь а хьалхагIа капиталисташна чоаш кхера а байтар.

Цхьабакъда, сона хетачи, Москвера партийни кIира халача хана нийсделар вайна пайдане да, хIана аьлча гIулакха ... да из Iарака ... партийни кIира. моттийтара бола парте членаш мах боаьаш а безан вайна. Членаш дукхагIа хилийтара а еш уж дукхагIа хилийтара. «тIехьабувлабеннарех» парте шIенъяра йоакхо еш йола дукхагIа вай мара йоала правительствени парте вай парте я, — революционни болхлой класса парти. Цхьа из Iеёзаш вай парте членний регистраци, уж «тIехьабувлабеннараш» юкъера дIабахара, дукхьал сакхетам болеи коммунизма гIулакха тешаме болеи нах мара парте ца хилийтара Правительствени парте членний хьалах «хайне эшар дуьва» партена юкъе бахкачарех. коммунизманее болча пайдане ше кхо ца веш болх беш хилоаш да безаш, боацарех парти Iоштеьар дукха фронте бахийта мобилизаца еш, субботникаш деш хIама а доа оьла.

ХIана а, фронта нах бахийтара чIоагIа йобилизаци еш хана, партийни кIира ... дIа хIана аьлча тIехьабувзабала гIертарай дог оттиташ партега. Вай парте боалабу дукха бола нах дукхьала мутIарера болхлойи эгара къех бола ахархойи, ахархой — къахьегамхой, башне а ахархой — базархой а ца боллабеш. Цу мутIаречуа членашна вай ольанка а хIамонга дог дахийтаи е уж парте бахкарах парна цхьаьккха пайда хургба а дашадаи. Цул совгIа, хIана парте членашта тIалаттт моллагIбар боаца халагIа бола, кхерамагIа бола болх.

Из дикагIа да. Парте гIоргба дукхьала шIенча детана коммунизмагахьа бола, дукхьала болхлой пачхьалкхенца шIена тешаме бола нах, дукхьала хьаьнала къахьегамхой, дукхьала боккъоша бола капитализм йохча хена тоIабаь баьхкарий викалаш.

Ишта бола парте членаш вайна беза а беза.

Рекламина а доаппаш, цIенхаштта болх бара беза вайна парте керда членаш. Вай парте дувла а ях нахага. Къахьегамхоьта вай шерра хьаела цуи наIараш»[2].

ДIахо Ильича дийцар Яков Михайлович Свердлов дIавоалаш дийцар, мутIаречуа болхлоштен ахархоштен юкъе геттара дукха я организаторски административни талантиш, ...аш. Социализма хьалъяра тIахьехеи парте ххийкар из: «Нагахь санна хье шIена дог долаш коммунизмагахье ваьде, майрра дIабодабе из, кердачоих цуь халонех ца кхера, кхейна образованиен тIехьалакхчуьра мара булуртбац из бошаш, эгIаза ма алал»[3].

Цих дешашца чакхойлар статья: «Дукха бола къахьегамхой вайтахьа ба. Цунах латт деррига дуьен коммунизм эшалургйоацаш хилара чIоагIало»[4]).

Цу халача хана Ильич хьадала кхойкар болхлошка, шеэскархошка къамаьлца а, статьяшца а. Цуи дешашна дог уравттадора: ярославски, владимировски, иваново-вознесенски дукха болхлой фронте ухар. «...Болхлойи ахархойи дог-уйла шиф авангардита хилара иза шийна къааенна мелгар тамашийна хIама да — ахаш хадаьад Ильича.

ХIана аьлча из тамашийна хIама лаьтт: дIачкха а ца хеза дола моцала, шелала, мохк бохара, боахамаш бохаре Iазап тохе болаш болхлойи ахархойи дешаш бIочаьа, Советий Iаьдала мутIарера ... ...ьанца, шоай къан ца беш, турпала ца дохаш, моех ца бохарагIа, вIалла цуь ... бар а йоаца... тIаэцаш хиларах, ДуIа геттара гIордаьнача хана а ду цар из.

Иштача тамашийнача хIамаех хьалдоза да вай пролетарски революце истаря. Уж санна долча тамашийнача хIамаш моллагIа халонаш тIаоттарах — тешшамен дувципге йоацашна деррига дуьен тIа Советски республика ... котъяларга вугарга»[5]).

Ильич митингашка дийца Iацар шийна кер чу ваьлар, цо ... цIагIа а дувцар, къьастта гаргарча вовкъостех ... 1919 шу чаккхдоалаш тхьанига каст-каста ухар Инесса Арманд. ... спектиех цуьца дуьшингга къьастта лоаш вар Ильич. Инесса йоккхагIа йола йоI фронте хинвар, 25 сентябре Леонтьевски переулке помещени эккийтача хана минут кхаьар из а. Дагадоаг Iа йола цхьа Инесса зIамагIа йола йоI, Вера, геттара къона йоI тхоайцига ена, тIехьагIа геттара тешаме бола парте член хилар цох. Уж а болаш, хьалхагIа ... хиннача тайпара, Ильич «Тархен нийсъеш вар», дагадоагIа сона Варюшка бIарг мел ... Ильича цу хана тха цIагIа хьожаш хиннача Олимпиада Никаноровнайца, лисательницай Борецкий ... «тархеш нийсъяра». Олимпиада ... хьадха Урале ... хилла заводе мутIарева болаш болх беш хиннчай, цул тIехьагIа «Правда» редакце уборщица йолаш болх баьъ. Ильича ... пролетарски инстинкт чIоагIа хилар. Кухне ваIаш (Ильич ... хьалхагIа ... ма хуаш, чай молаш) хургйолча ...оталонех Олимпиада Никаноровнайца дувцар цо.

Ильича гIолу вацаннавок: Советий Iаьдала ши шу дизар котадоаш а хьа дездир оаха.

Октябрь болалуш, Деникина Орела гарга гIертача хана, РКП(б) ЦК-а Къулбехьен фронте вахийтар хов. Сталин реввоенсовета член а волаш. Наступлене керда план оттайир Сталина, из тIайийцар ЦК, Владимир Ильича хьалхьакхевр из. Къулбехьен фронте гIулакх чаккха хувцадалаш доладелар. 19 октябре Воронежа юкхе вайбараша эттар эшаралаита Шкурони Мамонтовнен, 20 октябре Орел юха хьаьнеккар, 21 октябре Питера тIевоагIала хиина Юденич пулковски тIемашка эшаве болабелар.

Октябрьски революце дезача денна Ильича дIайха мовшнал дахьийтар питерски болхлошка.

«Советий Iаьдалан хьалсата хьажа яха статья язйир «Правда тIа»[6]). «Беднота» тIа язйир ахархошта йола «Советий Iаьдала ши шу»[7]), яха статья.

7 ноябре Ильича «Советий Iаьдала ши шу» яха доклад йир ВЦИК, Моссовета, ВЦСПС, фабрично-заводской комитетий собране. Торжествени заседанешка къамаьл де лоаш хилацар Ильич, цу собране цо даь къамаьла агитационни характер йолаш да... гIулакхаш... Цхьабакъда цуи чудоацамо собране хиннарий кер тохаболийтар, ... чIоагIа тIоараш деттийта.

Советий Iаьдала дIадахача шин шера хиина эггара а лоархIача йолаш дар из «...болхлой Iаьдал хьадара урок я, пачхьалкхенна юкъара доал деча болхлошна дикъа лацар да...» «...Эттара лоархIамера болх бир вай къьна ... пачхьалкхен аппарат эргаккхийла дашъе, из болх хала хиннабале а, бакъда вайна шин шера гу болхлой класс тIагIертта къахьегарах хьаьнинар, кховсашкховсаш буржуазни Iаьдало викалаш ара а кховсаш къовсама ерригача шIера юкъе гIолла чаккхбайна, эзараш болхлой викалаш ба вай цу дахьъе. Вайна болхлой дукхьала пачхьалкхен аппарате гайна ца Iеш, вайна гу, хьалла хIама ца эшаш беррига а къамача буржуазни правительства, хьайнача буржуазни пачхьалкхен викалаш мар ца хиннача продовольственни гIулакха тIехь цар викалаш. Болхлоша хьаьний продовольствени аппарат...»[8]), — йоахар Ленина. Болхлой ... 30 процент мара ... 1919 шера 80 процент ...

Эттара лоархIама бола болх а ба беш, йоахар Ильича — из пролетариата баьчча хьабара болх. Уж хьабу фронте, доал дара деррига доакъошка. Ильича теркам тIабохийтар субботникий лоархIама, парте нах хьоцара лоархIама. Дукхьала Москве «партийни кIира» долча хана 14 эзар соагIа парте член хьийцар. Литташ болча къовсама хьалашка кхетам дуй хьалххийнача болхлой — ахархой кагархой ревлреех а дуцшар Ильича. Цхьабакъда эттара керттера дар дукха миллионаш болча ахархошца нийса гIулакхаш хьадара, ахархошта юкъе шерра кхетама болх бора теркам тIабохийтар хьа, йоахар Ильича. Гражданский тIеча хIамай бокъоша доал хьал мелата гучьдоакх ахархоеов, дувцар Ленина...

[1] В. И. Ленин. Соч. бозза гулам, т. 39 оагI. 155. — РЕД.

[2] Цига, оагI. 224—225. — РЕД.

[3] Цига, оагI. 226. — РЕД.

[4] Цига. — РЕД.

[5] Цига, оагI. 234—235. — РЕД.

[6] Цига, оагI. 285—288. — РЕД.

[7] Цига, оагI. 289—291. — РЕД.

[8] Цига, оагI. 394—396. — РЕД.

Ленина ши ордени Къахьегама Шеча байракха ордени лелаеча С. Орджоникидзе цIерагIча Харьковски тракторни завода коллективо хьалйи 150 говра низ бола керда «Т-150К» яха трактор. Цу тайпара машина массе тайпарча кортбоахамеи (аьтта яха, культиваци е, кхьдакхаш даха, транспортни белхашта а раш) дарьрхIа я. Йоаддаше а, машина юха ца соацаш, хуьаа йиш йолаш керттера 8 скорость я «Т-150К». Сахьата 40 километрага кхаччалца сиха йохалу трактор. ТIехьа ши прицеп а тесса цкъа хьоа 25 тоннага кхаччалца муьх баьккха хоач «Т-150К». Къахьегама хьалаш дикка аттача доах кIаьда гIоад, вентиляци чуйолаш а шIийлъе йиш йолаш а йолча цуьн комфортабельни кабина.

Сурта тIа: «Т-150К» яха тракторий завода коа.

А. Татаренко сурт. ТАСС фотохроника.

Специалиста хьехамаш

ДОАКЪАР МИШТА КИЙЧДУ

Тайп-тайпанча баьпашта консервировани яра пайдане йолча способех наI я царех йол-силос е, вешта цунах ма аллара, «сенаж» кийчъяр.

Цу тайпара доакъар кийчдеш хилча консервировани ю хьекхачул тIехьагIа 45—55 процент мачул тIоадал ца юсаш. баьцаш йора тIоадал ца юсаш, баьцаш йокъаила йолаелча. Сенаж кийчъеча хана баьцаш йохкалуш белокаш дIа а къастац, е мист а лах. Цудухьа доакъар мисте а доацаш, теза кхо, хIаьта чамага диллача, юххьанца баьцаш мошш йолаш хиннача кхо дукха бе-башха а хилац. Фо чу ца кхеташ хилча, сенаж чам ца талхаш я белокаш дIа ца къасташ а гаьна йоал, хIаьта фо тIекхоачаш хилча вар тасса гарлу цуна. Цудухьа сенаж шIаоттаьь лоаттаеш йола хранилишаш фо чугIоргдоацаш герметически къайла хила еза.

Аьлашей силосашей кийсйча, сенаж кийчъечеи шIаоттаьь лоаттаечен хана, моша йолаш цунцера дIакъьастац пейдане йолча хIамаех 8—10 процент мара, хIаьта йол йокъьеш хилча, кхьчеттел йийкхача дайнахь а 20—35 процент, силос йоллаш хилча 15—20 процент дIакъаст. Цкъа-дале цу гIуллакха тIаьхенагIа а сеиам. ШоллагIа-дале, сенаж кийчъеча хана хьекха буц довсара яьйта маза эаш, хаоттам мичча тайппа боле а. Йол йокъье йиш йоацача хана а кийчье йиш я из. Юххера а, кхоалагIа, цунах долла дика гIулакх малагIа да аьлча, доахана рационе юкъе аьлон силосон дер дулургла цунга, хIаьта денненйийсанне 15 килограмм шура луш йолча доаханна ехкаш хилча. корнеклубнеплодаша дер дергда ца. Цуна дукха а аттагIа да чусоцадаьча хена доакъар леладен кхабен.

Сенаж — из ата доакъар да, хIаьта нагахь санна керттера доакъар а лоархIаш доаханна из дехкаш хилча, из доаханна дIадехкара болх атта механизаца е йиш йолаш ба. Цхьабакъда, цу гIулакха чIоагIа къахьега дезаргда йолх силос, корнеклубнеплодаш ехкаш хилча.

Сенаж кийчъяра болх ха юкъе ца йоалийташ чаккхбаккханза баргбац, хIана аьлча йол дукха говйича, лоршаш оата а лшу цун чам эшалу. Цу гIулакха операцешта юкъе вIалла юкъ юкъе йолийтаргйоацаш деррига балхаш чаккхдаха йиш хулийтаргйолаш йолча машенийн оборудовани комплекс вIашагIтоха еза.

Сенаж дIайоллара балхаш вIаштIехьдоахача хана дайбаш деладаре гIуллакхашта йолча Научни-исследовательски институто кийчдаь укх тайпара технологи кхоачалгъе еза.

Сенаж кийчъяра касарагIа Iоюллаш косилкаца - плющилкаца буц хьокх. Хьокхача хана IотоIа а еш цхьа метр шерача касарагIа Iоюлл буц. Хьекха буц кхы шIалтIа ца йоаккхаш уллача кIаьайлийт торота тIувьл дIа а ца къастийташ.

Нагахьа санна касарагIа буц хьекха косилкаш-плющилкаш боахаме ене цхьа брус йолча КЗН-2,1 м. яхача а кхача а косилкаца хьекха мегаргъя буц. ППП-2 яха плющилка агрегатаца а йолаш. Хьекхачул тIехьагIа кIаьайлдийташ уллань буц вIашкатохача хана оагIонаргх йолхьангий (ГБУ-6 е ГВК-6) цхьан секцеца хьагулье. Нагахьа санна буц лакха тIаьлинаеце. Волхьангий шин секцена хьагулье а мегаргья из. Цхьабакъда, цу хана подборщикаша - измельчителаша тешшаме бола бергболаш нийсде деза парх кхаш. Цхьа нагахьа йолча хана IотеIа ца еш а хьекха мегаргьа буц цу хана ше йолча тайпара моши болаш хьагул а еш, хIана аьлча цу хана карахь кIезигагIа йоа.

Пархех уллаеш кIаьдъялийта буц цхьан хиина шиа подборщикаш - измельчителашна хьал а эцаш оат. Цу гIулакха цайда эца мегаргба КИК-1,4 яхача подборщикех - измельчителаш а дIаьта юхьта СК-1,8 яхача подборщик а йоаллаш йолча комбайнех а. Цхьан хана шин подборщикаш - измельчителах пайда а эцаш сенаж кийчъеза вог ца хилар буц хьокхача машинийчул дукха кIезигагIа цхо балха овсаре хилаоша дукхадалиха да.

Сенаж чуйолла мегарга лаьрахIа кийчъьача сангаранка санна, шитта башнешка а. Цхьабакъда, цу хана терказанаш дергдаш, сенаж башнешка йолалача хана 70 процентал кIезигагIа йоаца буц жергIилгаш 3 сантиметрал дIаьхагIа хоашаш хила дезаш хилар (IотоIаеча хана кхьтагIа хилийтар дукха).

Сенаж дIаоттаьь лоттара а цуна консервировани яра а аттагIа йола способ а ца сангаранка хIойоллар.

Хьекхан кIаьдъяллийтаи ялта буц кирпишкех детта оагIош а долаш йолча сангарашка Iочуйолл, хIаьта оагIошен кIийлени бетон а хьекха йолча сангараш чу йоале дикагIа а да. Буц Iочуйоккхлаш сангар дIацьоалаш 5 денал тIех ха яккха йиш яц (дикагIа лоархIаш йола ха 3 денал тIех ене я). Хьекхачул тIехьагIа 45—55 процентага кхоачеш тIуньялийта буц 600—700 тонн чухоаргIоллаш йолча сангар чу йолл, тIаккха гусеничи трактор тIа а хьекхе IотоIаш.

ДIакъовдале хьалхагIа йистеrIа хьалийза ене сангар кагий аьта, ше йолча тайпара моша буц тIа а тесса, 80—100 сантиметр сомал хургдолаш. Цул тIехьагIа фу чугIоргдоацаш тоIIайна пленка тIайола цуна, 15—20 сантиметр сомал долаш латтах тIое тIа а тесса.

А. РЫЖКО,
юртбоахама министерствий юкъаргIа зоай зоотехник.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР РАЦИОНАЛИЗАТОРАШТЕИ ИЗОБРЕТАТЕЛАШТЕИ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТАШ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Рационализаторски изобретательски балха юкъе хьинаре дакъа лацарах а изобретенеи хьакъехьарча ленински Декрета 50 шу дизарга дувзаденна а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Авонов Сергей Самсоновича — «Чечингипромстрой» объединени гIерсаш дечa механизаци яра управлене гIишлошъеча участка начальника.

Аушев Эдалгире Махьмада — «Электроинструмент» яхача Назрановски завода слесарь-наладчика.

Бровников Василий Ивановича — «Грознефтехимзаводы» яхача объединене приборашта ремонт еча центральни мастерска слесара.

Васильев Лев Александровича — Новогрозненски мехкадьтта чакхдоахача завода вокхагIолча прибориста.

Бабенко Евгений Ивановича — Грозненски хьакабетонни конструкцей завода электросварщика.

Блудов Леонид Евгеньевича — «Октябрьнефть» мехкадьтта промыслови управлене телемеханизировани промысла вокхагIолча механика.

Волкова Мария Ильинична — гаражни оборудовани завода ...

Галламова Зарафат Ирганова — «Сунжанефть» мехкадьтта промыслови управлене тоххача кIоарга бурув деттача Карабулакски контора кузнеца.

Демидова Александр Тихоновича — «Чечено...» гIишлошъяра управлене № 4 йолча дIа-юха лелача механизировани колонна участка начальника.

Закриев Вахийна — «Пищмаш» завода слесарь - инструментальщика.

Карпович Леонид ...вича — Къилбаседа-Кавказски ...мазкъа Грозненски ... завода слесара.

Кобелев Николай Митрофановича — «Сунжанефть» мехкадьтта промыслови управлене электромонтажни цеха вокхагIолча инженера.

Ковалев Александр Александровича — «Красный молот» завода № 14 йолча цеха начальника заместителя.

Красноглазов Борис Николаевича — «Ставгрознефть» мехкадьтта промыслови управлене эксплуатаце малагIча методий цеха вокхагIолча механика.

Низовский Николай Леонидовича — Грозненски нефтемаслозавода вокхагIолча оператора.

Перепелкин Григорий Елизаровича — «Грозхимнефтестрой» треста № 6 йолча гIишлой-монтажни управлене плотникий бригадира.

Пушкина Елена Петровнайна — Грозненски мехкадьтта чакхдоахача завода цеха начальника заместитела.

Радчук Владимир Савельевича — «Сунжанефть» мехкадьтта промыслови управлене тоххача кIоарга бурув деттача Карабулакски контора буровой оборудовани ремонт еча слесара.

Разгулиев Николай Петровича — «Сунжанефть» мехкадьтта промыслови управлене электромонтажни цеха токара.

Сафонов Николай Павловича — Грозненски химкомбината компрессорашта ремонт еча слесарий бригадира.

Шабаев Муну Асхабовича — «Красный молот» завода электромонтера.

Шилкин Иван Ивановича — «Грознефть» объединене транснефтени контора токара.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела заместитель М. МАМАЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИЙ.

г. Грозний, 1970 шера 25 июнь.

КПСС ОБКОМЕИ РЕСПУБЛИКА МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

ХIАРА ФЕРМАНА — ШОРТТА ДОАКЪАР

Республика цхьайолча районашка хасттама хьалаш аьттув боапаш нийсдалар бахьан долаш низкъалоча хьал тIа эттад доахан доакъарца Iалашдара гIулакх. ХIьта а, КПСС цхьайолча райкомийн горкомийн, райисполкомий, районин юрта боахама производствени управленей кулгалхоша, колхозий правленерна, совхозий директораша теркаллап уж чоаллане гIулакхаш, де доаггIар лап доакъарaш Iоаларен уж дикагIа хилийтарен торопех пайда эпара.

Йол хьакхара балхаш ханнахьа дIа на долалеш моттигаш я, люцернен кхыйола дукхача шерашка тIаювла баьцаш кийчъяра технологи чIоаггIа телхаю, доахан доаждаран йол кийчъяран пайда во эц лоаман даьгIенех.

Наурски Шелковской а районий колхозашкей совхозашкей, буруни даьгIенаш вeчa хьал тIа йолдашехьа а, хIанз а лоаман даьгIенашка дажа дахийдадап жа, сихха де деаар лап лоамашка йол кийчъяра. Цу районий боахамаша пайда во эп доакъара лаьрхIа эрз кийчбара торопех.

Наьсарени МалгIабикен районий совхозаша хIанз а вIаштIехьдаьккхадап машинашца тьоахадургйоала моттигаш, мангалца хьокхилга.

КПСС обкома бюрой республика Министрай Советой юрта боахама Министерство, «Скотооткорм» трест, «Грозвино» объединени, КПСС горкомаш райкомаш, горисполкомаш, райисполкомаш, юрта боахама производствени управленеш, совхозий директораш, колхозий правленеш декхар дой биза кхоачам хиллал дерриге доахан Iа-гIожача, мошача, концентрировании доакъарца Iалашдергдолаш доакъар кийчдара темпаш сихъяра даца даргдоацар де.

Доакъар кийчду бригадаш балха низаца, техникаца чIоагIъе а боахамашка, лоаман даьгIенашка, гослесфонда лаьтташка лоамий - бесешкъ, кхыча моттигашка кулгаца доакъар кийчдара мангалхой бригадаш вIашагIйоха а еза.

Хьун боахама управлени райисполкомаши декхарийла я гослесфонда лаьтташкара йол кийчъе колхозашкей совхозашкей бокъо яла.

ХIара района хьунашкей лоаман даьгIенашкей 19 эзар тонн аьла кийчъе аьнна задана оттаьй.

ХЬУНАШКЕН ЛОАМАН ДАЬГIЕНАШКЕН ЙОЛ КИЙЧЪЯР (тоннаш)

Районаш	Хьунашка кийчйойла йол	Лоаман даьгIенашка кийчйойла йол
Грозненски	100	3000
Ачхой-Мартана	400	2500
Гудермесски	100	1000
МалгIабика	100	500
Наурски	—	1000
Сунженски	200	1000
Урус-Мартана	200	2000
Шелковской	—	1000
Макажоевски МЖС	—	2000
Шаьла	200	2000
«Скотооткорма» трест	—	1000
Ведана	200	—
Советски	200	—
Ножай-Юрта	100	—
Наьсарен	100	—
Надтеречни	—	400
Наьсарен	—	2000
Наурски	—	900
Ножай-Юрта	—	200
Сунженски	—	5000
Урус-Мартана	7000	400
Шаьла	14500	1000

1969—1970 шерашка республика кхыча боахамашка доаха гIожен мошен доакъараш кийчдара заданеш дIакхоачаьй укх боараме: районашта доакъош а деш гIожача доакъарий 13 эзар тонн силоса 95 эзар тонн.

1969—1970 шерашка задали оттаьй 5,5 эзар бежанга лоаман даьгIенашка Iадоахкхийтта вIаштIехьдаккхара, цу даькъе районашта декъаш.

РЕСПУБЛИКА СТРАХОВОЙ ФОНДЕ КХЫ ТIА А ДОАКЪАРАШ КИЙЧДАР (тоннаш)

Районаш	ГIожа доакъараш дергаш а	Цу дешаш йол	Силос:
Грозненски	1000	—	—
Ведана	1500	1000	—
Гудермесски	500	200	4000
МалгIабика	—	—	3000
Надтеречни	—	—	3000
Наьсарен	5000	—	30000
Урус-Мартана	600	—	15000
Шаьла	2000	—	15000
Сунженски	1400	—	25000
Советски	2000	1200	—
Шелковской	3000	1000	4000
Наурски	1000	—	—

Наурски, Шелковской, Гудермесски, Надтеречния районий боахамаш доакъара лаьрхIа 4 эзар тонн эра кийчбе декхарийла да.

ДОАКЪАРА ЛАЬРХIА ЭРЗ КИЙЧБАР

Районаш	(тоннаш)
Гудермесски	1000
Надтеречни	400
Наурски	1100
Шелковской	1500

Колхозий правленеш совхозий директораш декхарийла ба доахана доакъара лаьрхIа 30 эзар тонн шекара свеклай лордий, гидуаргий кортолгехи чIегIехи 16 эзар тонн кийчъе (районашка екъаш).

ШЕКАРА СВЕКЛАЙ ЛОРДАШ, ГИДУАРГИЙ ЕКЪА ЧIЕГIАШИ КОРТОЛГАШИ КИЙЧЪЯР (тоннаш)

Районаш	шекара свекла лордаш	Гидуаргий екъа чIегIаши кортолгаши
Ачхой-Мартана	3000	200
Грозненски	—	3000
Гудермесски	5000	1500
МалгIабика	500	2000

1969—1970 ШЕРАШКАРА ЛОАМАН ДАЬГIЕНАШКА ДОАХАННА IАДОАХКХИЙТА ВIАШТIЕХЬДАККХАР

Районаш	Iаддаха доахан дIайер таьар
Ачхой-Мартана	1000
Шаьла	1000
Сунженски	2000
Грозненски	1000
Урус-Мартана	500

Доалийта дIачудала лаьрхIа жа хIара районера 10 эзар устагIа болаш лоаман даьгIенашка хьалдуглилга еон чехка вIаштIехьдаккха деза КПСС Наурскии Шаьлен райкомаша.

КПСС Наьсарен райкоми районий юрта боахама производствени управлении декхарийла я кулгаца мангал хьокхаш чуаццара Шелковской района «Червленский» колхоза 5 эзар гектар яла.

10 де даладехьа районашка люцерна дикагIа йокъаяра хьокхаме пункташ вIашагIйоха а из метод шерра дIайоаржаелга Iалашде а деза юрта боахама министерства.

Белгалдаьккхад республика боахамашка бIьаьр кийчделга вIаштIехьдаккхара юрта боахама министерства болх беш хилар. Министерство декхарийла я баьца хьаар кийчдара план тешшаме кхоачаш тIехьхоачашдерa доаза даргдоацар де.

Белгалдаьккхад шоллагIа дIаюв культураш дIаювилга во вIаштIехьдаьккха хилар. Юрта боахама министерство, «Грозвино» объединени, «Скотооткорма» трест, КПСС горкомаши райкомаши, районий юрта боахама производствени управленеш, совхозий директораш, колхозий правленеш декхарийла я моша доакъар даккхара кхы тIа а культураш дIае лаьрхIача, хлаташ чуйаца мукъа лел лаьнача участкашка кхьа яш бийсен далалехьа шоллагIа хьажкIаш дIаювилга Iалашде.

Газетий редакцеш, радиовешанен телевиденен комитет декхарийла я республика колхозашкей совхозашкей доакъараш Iалашделгeн доахана Iалаккха кийчо елгeн мишта лел газетий оагIош тIа а радио чун телевиденей гIодла а шерра дувца.

Грозненски химически комбината цехашта юкъе яьржача яхье хьалха латт фенол дрaхеца № 17-18 йолча цеха коллектив. Фенол драхецнара ах шера плай 21-ча июне кхоачашьй цо, ацетон драхецара задани 19-ча июне кхоачашьй. Цеха сменашта юкъе хьалхара моттиг яьккха цa Iеш, ерригача комбината сменашта юкъе а хьалхара моттиг лелаеш я И. П. Ленин керте латта «Б» смена. ХIара сменагIа нормаш 115—120 процент кхоачашъю воккхагIйолча аппаратчика П. Андреева, аппаратчикаша Л. Андеева, Л. Мингалеева, кхычар. Цар кийчъю продукци массала а тIехдика хул.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) болх беш ба аппаратчик Л. Андеева, воккхагIйола аппаратчик П. Андреев.

И. Пляева сурт.

Промышлении эстетика лакхъар дIадех Кировски шинии заводе болх бечаргара. Специалистий рекомендацех цехий интерьераш кийчъе, печалтeн машинашкен басарий хьокх. ГIадвуган да завода нов а. Дукха гьнаши эзадаш да уххаза.

СУРТА ТIА: завода сборочни цеха болхлоша садоIа яла.

Е. Загулаева сурт.

ТАСС фотохроника.

ХЬАЛХАРА МОТТИГ ДIАХЕЦАЦ

Цхе шера плаи ханал хьалха кхоачашъяра, В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денна сийлевца накъаьлхара шерра социалистически яхь йоаржаьй «Малгобекнефть» НПУ цхьоаллагIча промыслан мехкдаьттахой коллективо. Управлене промысланта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яккхарех 24-ча июне цунна хьожайир «Малгобекнефть» НПУ карара кара тела Ше байракхи хьалхара ахчан премий.

Мехкдаьтта доаккхара цхе бетта задани тIехкхоачаш а яц, планал совгIа 3620 тонн совгIа «Iаьржа дошув» даьккхар промысловикаша, хIаьта планах лаьрхIачул совгIа яьккха газ 4 миллионаш 49 эзар кубически метри. Хьадоаккхача мехкдаьттаген газаген дIабода мах лохбарах, материалаш, электроэнерги кхоарах патчахьалкхенна планал совгIа баь пайда 46 эзар сом да.

Шин-шегIа хьахиннадац уж къахьегама толамаш. Промысле дукха балхаш даьд керда техникен технологии производства дукъехъухьаш. Хьадоаккха мехкдаьтта дукхагIа хилийтара дукха хий, газ чуахийтаь тIоанашца. Из бахьан долаш планал совгIа дукха мехкдаьтта даьккхад.

Дукха къахьийгад хьадоаккха мехкдаьтта совдаккхара скважинашта лаьттан кIалха ремонт ераша а. Царна юкъе я мастераш П. М. Крамаренко, Г. А. Тхаль, М. А. Балаев керте латта бригадаш. Скважинай лаьттан кIалхерча оборудованена цар ю ремонт дийн тIехдика хул. Из бахьан долаш ремонт ца еш 120 дийнахьа буси болх бе безача скважинаша 224 дийнахьи буси балх баьб.

Мехкдаьтта дукхагIа хилийтара яхь дукха балхаш даьд промысле укх шера, цига чакхъьаккхай 20 геолого-технически мероприяти. Цу мероприятеша торо хилийтар планал совгIа 309 тонн мехкдаьтта даккха.

Хьинаре къахьег укх шера технико-экономически совето, экономически анализа бюрос. Керда техникеш [illegible] хIара бригада балха [illegible] дукха балхаш даьд цар. Масала хьадоаккха мехкдаьтта дукхагIа даккхара тIоанашка чуухийт газ, хий, обработка ю скважинашта, кхыдараш. Дика вIаштIехьбаьккхай промысле рационализаторийн [illegible] Цар [illegible] шера производства [illegible] пачхьалкхенна 7 эзар сом пайда беш йола 23 рационализаторски предложени. Промыслерча болхлоех хIара кхоаллагIвар рационализатор ва. ДикагIболча рационализаторех лоархIаш ба мастераш нн. Балаев, Крамаренко, Нозадзе, Котинев, Тхаль промысла воккхагIвола инженер нов. Орехов, кхи дукха бараш.

Ди тIехьа шерагIа яржаш латт промысле коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара тIехьара социалистически яхь. Коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лелаеш 183 мехкдаьттахо ва, хIаьта из сийлен цIи лелаеш я 7 бригадаи участкаи коллективаш. Дика лел болхлой квалификаци лакхъяра, дикагIйола опыт дIа-юха яяра болх а. Бригадашка, участкашка каст-каста цу даькъе лекцеш еш, докладаш ю. Укх шера 300 совгIа беседа яьй, лекцеш йийшай, докладаш яьй бригадашка. Цар болх беча моттигашка гойтара агитацеш мердаьхай.

Юкъара образовани лаккхъяра а чIоагIа йоакхо ю промысле. Техникумашка, институте доша вагIа 23 бахло, хIаьта болхлой кагирхой школашка дешаш ва 9 мехкдаьттахо. Цул совгIа промысле яIашагIа а елла, цахаддаш болх беш я коммунистически къахьегама 5 школа. Цу школашка дешаш 85 болхло ва. ХIара бетта шоаза аниятеш хул школашка.

В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денна сийлевца накъабахара тIаийца социалистически декхарий тIехкхоачашдеш дукха бригадаш я цига. Царна юкъе я мастераш нн. Торий, Нозадзе, Цапин, Зангиев, Коков керте латта бригадаш.

Бригадай балха юкъейнхьай хозрасчет. Цо торо хулийт хьадоаккхача мехкдаьттаген газаген дIабода мах меллаё ха, лаьрхIачул дукхагIа ахча дIаухийта моттигаш къоастае вIаштIехьадоал. Уж кховчамбоацараш сиха дIадоах.

Укх деноцка В. И. Ленина юбилей сийна тIаийна социалистически декхараш мишта кхоачашду хьежар цхьоаллагIча промысла коллектив. Уж ханал дукха хьалха кхоачашдергхилар къахьега гуш да. Цудухьа керда довкхий социалистически декхараш тIаийцах ае.

Мишта къахьегаш хьайоагIа промысла коллектив мехкдаьтта промыслени управленен профсоюза группкомен сийлен Доска тIа йихьай. СовтIоташа доа гIобдаьккхача мехкдаьттахоша дIахехм а дикагIа къахьега лераI.

Ш. ХУЗУРНИЕВ.

ХЬОКХАМ ЭЦА ЦАРГАРА

Юкъарча хьайбашта шортта доакъар Iалашдара социалистически яхь йоаржаe аьнна республика берригча колхозхошка, совхозий болхлошка, специалисташка кхайкарая дьа Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза къахьегамхоша. ХIара шера боккха тержам тIаухайт цу колхозе доакъар кийчдарe. Доакъара баьцаш дукхагIа ювш доакъара бала вIаьхагIйоал уккхаe. Кхоачам ба аьттагIа, укх шера люцерна 1300 гектара тIа йийна хилар. ХIанзчул тIехьагIа шн шу даьлча шн эзар гектара тIа юаргья из колхозе.

Укх шера хан-ханнахьа хий тохаш, минеральни удобренеш туасаш дерттIа гIулакх дарах дика хьийкъай буц. Хьалха яхача люцерна хIара гектара тIара 50 центнер яьннай.

ЧIоагIа бехктохаме гIулакх да люцерна хьакхар. Дика вIаштIехьбаьккха бе беза люцерна хьакхара болх, хIанз яьлча, лист йокъелча, хьекха эза ха тIехьаялийтача йол дика хилац. Из дехха доаггIача тайпара кхоачашдара ер шоллагIа шу да колхозе лаьрхIа вIашагIъехкана доакъар кийчдеча комплексни звеньяша болх бу. ДIадахача шера цар даьча балхий итогаш йича гучадьалар цар къахьегама овсарле лакха хилар. Укх шера а дика вIаштIехьбаьккха бу цар из болх.

Мишта лел доакъар кийчдеча звеньяй болх. Уж санна звеньяш шинъ я. Шера профиль йолаш йоккха опыт йолча механизатораша Брычкин Петрен Цесарь Леонтен кулгалду цу звеньяшта. Колхозе бовз уж техникaх биза пайда эцаш, механизаторий къахьегам нийса вIаштIехьбаккха хова хиларах. ХIара звенона цхьайтта колхозхо ва. Керттерча мангал хьоккхача машинаш тIа болх бу механизатораш ба уж. Звеньяшка а йол хьакха а вIаьркатоха а мел эша техника. Балха объекташка дIаниясбаьб цар, балха сезон чаккхьаллаца йолча хана техника дIаеннай хIара механизаторге. Цо торо хулийт шийна тIадиллача гIулакхах бола хIараме бехктокхам лакхбе. машинех биза пайда эца. Звеньяшта хозрасчет юкъейоалаьй. Баьча балхах ахча телара аккордно - премиальни систем лелаю.

Мангал хьакха доладалалехьа колхозхошца звеньяшка собранеш йир. Царна дIадовзийтар хьалхашка латта декхараш, мел йол Iалашъе еза дIахейтар, фермашта доакъар дIатIаувзаш вIашкатохарах дола алапи мелад дIадовзийтар.

Укх шера 3500—3600 тонн доакъар Iалашде декхарийла я хIара звено. Цу доакъара юкъе хуртья дIайийна а эрий тIаьнна а баьцаш. Шоашта хьалхашка оттадаь декхараш толамца кхоачашдара социалистически яхье яьлар звеньяш.

Хьеккхачул тIехьагIа фермашка дIатIаззача аьла дикалгеи цуи дукхалгeи хьежжа да звеньяшта тела алапи. Кийчъячa аьла хIара тоннах ши сом лу звенона. Нагахь санна йол тIехдика хуле цу ахчан ни кхы а цхьа сом тIакхет, хIаьта доакъар юкъера хуле шоватта кепиг тIатох. Нагахь санна йол дика еце (гIехьа хьагульнъ, догIо йошаьь, ханнахьа тюкаш ь ца хуле) из болх во лоархI, тIаккха йол кийчъярах луча шин сома тIера 40 кепиг лоаоаьккх. Цу тIа за ахча звеньяй массболча членашта тIера даккхац, дукхьал цу брака бехкебараш тIера мара. Шу чакхдаьнна итогаш йича, нагахь санна планал тIех кол Iалашъэнь хуле звеньяшта керттерча алапел совгIа дикка дукхагIа ахча лу. ДIадахача шера нштта шин звенона денна ахча кхо эзар сомел совгIа дилар.

ХIанз цхьа барт болаш къахьегаш я звеньяш.— Тхо дика лоархIадаьд хьалхарча декхарах — хьалха хьокха люцерна хьекха яьннай, — яхаш дувц звеньевой Брычкин Петрa. — Берриге болх цхьана кхоачашбир оаха. Ши ди мера даккханзар люцерна цасарах уллаш. Iура деъэ ди дIоахдаллалца люцернах тюкаш йора. Цо торо хилийтар аьлацара белкови вешелоштваш лорас. Iай хьайбаша Iадоаккхаргдолча фермашка дIаэзар уж дийнахьа.

Дилла а бехктокхамерча сагага — ферма заведующега дIалу ферме йол. хIаьга жен фермашка — воккхагIволча жа Iунга. Хьалха хьекхача люцерна яьлах яь эзараш тюкаш хIанaлe аргIаш даь дIаоггаьй. Совкха дIайийначa люцернах колхозе хIанзале бархI бIаь гектар хьекха баьнниб.

«ЦаI массанена тIехьа, массанена цхьаннена тIехьа» яхача принципах къахьегаш я звеньяш. ДукхагIен дикен йол Iалашъеча тIабахийтаб цар шоай ниа. Люцерна хьакхарца цхьана эрий тIаьнна баьцаш хьокх звеньяша. Лекхара хьокхамаш тойташ дика къахьегаш кIезига баь звеньяшка. Царех ба, эггара хьалха, звеньяй болх кхетамца вIаштIехьйоаха звеньевойш. Шоай кулгалхошкара хьокхам нийбеш хьинаре къахьег машинашца йол хьокхараша Бондарев Степана, Швецов Николая. Йол вIашкаоза ча хьинаре къахьег тракториста Мартыненко Владимира.

Йол хьокхача ду деррига балхаш механизировани да. Машинаш тIа тюкаш механизировании хьысапе йотт. Из погрузчик лелаеш ва механизатор Бондарев Иван. Итташ машинаш, тракторни лафеташ йотт цо дийнахьа. Доакъар фермашка дIаоa шоай балхах дика ка йоалача шофераша Картышов Федора, Мусаев Гайсана, Пономарев Николая. Ялх километр гаьна уллача ферме цхьан дийнахь 17—18 тонн йол дIаоа цар.

Йоккха опыт йолча аргIаш дотташа Андреев Михаила, Левченко Якова, Праведов Димитре дика вIашкайотт тюкаш.

Доакъар кийчдеча дика къахьийгача механизатора карарэ кара тела Ше вымпел яла оттаьба колхоза парткомо. ХIара кIиранна гел во вымпел. ХIанз йол хьокхача Бондарев Степна агрегата тIа лeп я.

«Путь к коммунизму» яхача юртбоахама артела колхозхой доакъар Iалашдеча Iоаль опыт вай кхыча боахамаша шоай балха юкъейоалайой пайдане хургда.

Е. ФАРНИЕВА,
КПСС Шелковской района райкома секретарь.

«СИЙЛАХЬ-ЙОККХА ПОЧИН»

(Из цIа йола В. И. Ленина болх яьбь 50 шу дизарга)

«Сийлахь-йоккха почин» яха В. И. Ленина болх чулоацама кIоаргалга диладача, цу гIа хьахьеккача уйлашка диллача Iилман коммунизм тIехьанна йоккхача производенсех ба. Из яьбайта юкъарчал довщаш дола бахьан хилийтаваш юххьанцара коммунистически субботникаш да.

«Сийлахь-йоккхача почина» тIа В. И. Ленина кIоаргга диаллэ яьй субботникий лоархIама, лоархIаме принципиальни положенеш хьаоттаьй социализмий коммунизмий хьакъехьа, коммунистически формаши хьаяреи дегIайоалаярев закономерностий хьакъехьа. Уж проблемаш В. И. Ленина айха йийзай общественни [illegible] социалистически [illegible] тIехьбаккхара, цу [illegible] лакхъяра, къахьегамца дераа, коммунистически гIулакх хургдола уйла наьха дег чу йоссаяра декхарашца.

Цу [illegible] ложеней сийрдача сердалоно шоватта итт шера сийрдабох вай халкъа къахьегама кхоталонай ниць.

Коммунистически субботникех «бокъонца коммунизм дIайолалар» аьрхIад В. И. Ленина. Кердача цу юххьанцара дIарeех хьахиниаб дерригача халкъа юкъара низ бола болам — социалистически яхь. Цу гIа, КПСС ЦК октябрьски (1968 ш.) Пленуме белгалдаьккхача тайпара, дог тешаш хьахьокх советски халкъа лакха идеи, цIаккха шекдаргдоацаш коммунизма сийлахь-доккхача гIулакха из тешаме хилар, вар политикий практически гIулакхаш кIоаргга кхетадени халоацаш из хилар.

«Сийлахь-йоккха почин» яхача балха тIа В. И. Ленина дегIабоалабаьб социалистически общества дIахорча боламерча къахьегама овсарген лоархIамах бола марксистски хьехам. Тахан къахьегама овсарле дийн лакхьяр духьа лоташ я резервий.

Советски наьха дикагIа дола гIулакхаш — энтузиазм, къахьегам дукхабезалга, гIулакхаца творчески ник делабелга диззагIа хьагучалдувл коммунистически къахьегама ударникийн бригадайн башха-дикача боламе, В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна лелаеча дерригача халкъа яхье.

Городен юртен къахьегамхоша шоай низаш тIадерзаду Iилма-техническа прогресс дукхагIа сихьяра, къахьегама овсарлеи производства эффективности ма могга лакхъяра. «Пятилетка — ханал хьалха!» — из я миллионий девиз. Наьха беркатеча къахьегамеи творчествен хьагу коммунистически яхьея къахьегама коталоиа хьакъехьарча В. И. Ленина идеяшта тешаме хилар.

ДОГIА ДЕЛХАРГА ХЬЕЖАЦ

Тха колхоза оахача лаьттаех 2,5 эзар гектар хий дехкаш да. Цу кхай тIа боахама пайданегIа йола культураш кхею оаха. Царех керттера яраш гурахь дув кIаи, мукхи, баьцадаараш, доакъара культураш, кхыраш.

Боахама кхаш лелалераша укх шера декхараш тIаэцаш хIанзарир хий дехкача хIара гектара тIара 30 центнер лаат чуданза дарглап аьнна. Тха лаьтташ дадача зоне ахкан замалахь хайра догIа делхац, хIаьта укх шерара бIаьсти а июнь беттара хлоттам а баьцовгIашта чIоагIа Iаткъаш бар. Из дерригa теркалдича хоргда лакха хьувкъам кхебара эггара лоархIаме дар кхашка хан-ханнахьа хий дехкалга долга.

Цу гIулакха кийчо е Iай болабелар колхозхой. Боахама доалахьа хиннача догIан хьасапе хий деттача ворхI установкаца керла вица итт тIаккхийттар. Цул совгIа хий дехкаргдоза нах Iомабара курсаш вIашагIъехкаир боахаме.

Кавалах эшшача боараме хий хьадлалушие болх бе йоладийтар ерригa хий детта установкаш. Эттара хьайха тIоадал чIоагIагIа эшаш дола гурахь хийнача хлаташта хий тоха эттар механизатораш. Цу кхай тIа хий дехкаш бар белашка из болх бераш а. Хи кIеж къийттачуа тIехьагIа геттара чIоагIа дегIада деладелар Iоахале матара ухийташ хинна кIа.

Дийнахь а бус а ца сопаш болх бу тха кхашка хий деттача агрегаташа. Из тха вIаштIехьдоал царца болх беш болча механизатораша шин сменах къахьегандаь. Кхай тIа хьатIаккхухь доагор, цига ю агрегаташта техухед а. Дийнахь сарралца болх беш хиннача механизаторий косаметта кхыбараш хьабоагIа бийсана болх бе.

ХIанз кхашка хий дехкаш боахкачарна юкъе дукха ба шоай декхар тIехдика кхоачашдеш бола нах. Къаьстта хьокхаме болх беш ба коммунисташ Григорьева Мария, Мидуев Або, Попова Мария, кхыбараш.

А. Попова кулгалдеча бригаде дийн хий детташ ялх установка я. Царца болх беш болча механизаторех кхо звено вIашагIъеллай уккхаза. ХIара звенона шишша установка еннай. ВорхI сахьата 3 гектара хий тоха деза цхьан установка, хIаьта юкъера лаьрхIача йиъ гектар совгIа долча кхайна хий теха бовл механизатораш. Царех ва Тааиев Темарсултан, Шестопалов Александр, Аюпов Алман, Домаев Ваии.

Царна къахьегама овсарле лакха хиларах алапел совгIа ахча лу. Из хьожадеча хана хIаране балха дикал белгалъю. Цу гIулакхо механизаторий бехктокхам лакхбаьб. Цар шоайла тIаьхожам лоаттабу. ЧIоагIа оарцагIбаьннаб механизаторий балха хьалаш аттача даккхара, царна эшар Iалашдара колхоза гидротехник Кожаева Раиса, керттера агроном Макаренко Федор. Уж дийнахь а бус а механизаторашца хул.

Боахама шоллагIча бригаде а дика вIаштIехьдаьккхад кхашка механизмашца хий деттилга. Цул совгIа, кулгашца а бу укхаза из болх. ХIара дийнахь цу тайпара хий дехкаш 15—17 кхалсаг я бригаде. Кхекха сагах латтача звеноша ба уж. Мишта болх беш хилча къахьегама овсарле лакхлу.

Цулухьа царех хIараяр цхьан сменах 0,6 гектара тIа хий дилла йоал. Царна юкъе а белгалъяьннай Бесарабова Мария, Дроздова Евдокия, Григорьева Валентина.

Хий дехкача лаьттаех шоай махулла дикагIа пайда эша гIертача тха колхозхошта хьалхашка увттахалонаш кIезига яц. Хий детта установкаш каст-каста ехе дIаотташ нийслу, тIаккха уж тоаяра эша оатхалаш Iалашъеш чIоагIа хало эз оаха, «Сельхозтехника» яхача республикански объединене уж йалаш яц. Тха механизатораша шоай мастерскешка къаьнача оатхалашта реставраци ю. Цу гIулакха ха эш, цудухьа хIара дийнахь боахама 17 установкаш 2—3 сахь ятташ хул. Цул совгIа шоайна гидравлически системаш йола тракторащ а яц тхога кхоачамболаш. Уж ма хий установкашца болх бе эшараш. Мичча тайпара дале а шоашта дукьала увтта халонаш эша я еш хIанзлехьа планах перхIаш хиннача майдан тIа хий дилла баьнниб тха кхаш леладераш. Гурахь дийна ялаташ долча 1428 гектарах хIара гектара 300—350 кубометр кхоачийташ 20-гIа май хьатIакхачалехь цкъара хий диллар кхаш леладераша. Гурахь йийнача ерригача культураашта шоаза хий теха бовлаш латт тха механизатораш, хIаьта цхьайолча участкашка хIанзале кхозза а тедад из.

Ханнахьа хий тохар мел лоархIаме да ховргда хIанз тха кхашка хиннача. Дика дегIаденад ялаташ, ка чIоагIа бузаш латт, хIаьта цу канех тийша хургъ-ех оаха вибарашка чуйоассаергйолча тоннай дукхал а, ленински юбилея боахама коллективо кийчду совгIаь а.

В. БОРОДИНОВ,
Грозненски района Ленина дIоргIча колхоза парткома секретарь.

[illegible] ХАЛКЪБАХАРА ЮКЪЕРЧА БАЛЕТА [illegible] 1-ча КОНКУРСА ПРИЗЕРАШ

СССР халкъан артистка Уланова Галина керте латтача жюри Москве хиначу дуьнен халкъашта юкъерча балета артистийн цхьолгIча конкурса итог яьй. Йоккхачу театра сцена тIа тIехь мехкашкарчу бIаь гергга болчу артисташта юкъе шен кIоргIе йоккха творческа дахь лаьттар.

Кхоь тура результатех балетан ихе паранан 17 солистан дийнад совгIаташ. Шин парана деннад хьалхара совгIаташ: Сорокина Нинайнеи Владимиров Юрийнеи (СССР), Зюмбо Франческайн Берт Патрисан (Франци).

Солистийта юкъе хьалхара совгIаташ даьхар Сабирова Маликай Барышников Михаилек (СССР).

СУРТА ТIА: Сорокина Нинаи Владимиров Юрийн хелхарш дешба (СССР). Дашо седкъех хьалхара совгIати деннад царна.

В. Егоровн, А. Конькова сурт.

ТАСС фотохроника.

* * *

СУРТА ТIА: хьалхар дош я Сабирова Малика (Советски Союз). Дашо медали хьалхара премин дьакхий цуьна.

А. Коньков, В. Егоров сурт.

ТАСС фотохроника.

ШОАНА, ГРОЗНЕНЦАШ

Грознерга шай гастролеш 1-ча июле «Чародейка» яхача Чайковске операца дIайолаш Чернышевске цIергIча Саратовски операн балетан театре. Укх тIехьарча шерашка оахош дь эттара дикагIа дола баххаш денад оаха города къахьегамхошна: театро Римский - Корсаков ваь 125 шу дизара хетаь оттаь композитора «Пачхалкъа нускал» яха опера, «Шибалкова десаш» яхача И. Шолохова дуьдарах дьяа яьль московски композитора А. Лепеке «Яков Шибалок» яха опера. Доаьха деьхара оперин классика гейтаргья Верде «Риголетто» «Трубадур» яхача гIоргьаьнача шин операцои хIаьта нитта «ЖIовхьар лохараш» яхача француски композитор Бизе йолаш йолча операцех. Гастролей репертуаре музыкальни шин комеди а: Зуппе «Донья Жуанита». Офенбаха «Тоам бола Елена».

Бицбалийтабац эттара къонагIа бола зрителаш а. Театро царна енай «Терем-теремок» яха берий оперен «Волшебни алмаш» яха фаьлги.

Тхона хетачех сакъердаме хургья гастролей балетан репертуар а. Укхаь эттара хьалха цIи лекха дог доагIа болгарски композитора Владигерова «Сказание об озере» яхача Грозне дикха кийчденнача денош Советски Союзе эттара хьалха тха театро оттаьча балета а. Грозне бахача наха эттара хьалха бIаргагургья «Безамах бола легенда» яха советски композитора Меликова балет, а «Конек-Горбунёк» яха Р. Щедрина балет а. Оала енай массанена а йовзаш йола П. Чайковске «Лебединое озеро», Иоган Штрауса «Йоккха вальс» яха балеташ.

Тха группана юкъе а массанена а йовзаш йола оперин сцена мастер, РСФСР Халкъа артистка Г. Станиславова, РСФСР заслуженни артисташ О. Бардина, Ю. Попов, А. Рудес, А. Собольшев, кхыбола мастераш.

Тхона хетачех, тхога хьажен ладувгIен боагIаргбаранта еладала мет РСФСР засл. арт. А. Добровировас кулгалду тха хоровой коллектив.

Дика хеташ дог тохаделийташ хургдолча гор. Грознерта къахьегамхошца вIашагIкхетарга оатувсаш я тха театра еррига коллектив. **И. АЛЬТЕРМАН,**

театра коьртара режиссер,

[illegible] ССР заслуженни артист, [illegible] АССР искусствой заслуженни деятель.

Республика профтехобразоване художественни самодеятельноста коллективаш хиначча хьажаре дика программа гойтар № 26 болча профтехучилища дешархошна. хоза оаз йоагIаш, массанена а хоза хеташ дар цу училища дешархочна Азизова ПаьтIиматен («сурта тIа аьрдехьарьа») Маготлиева Аминатен дакха даьлеш.

Д. Васильева сурт.

СОВХОЗА «ДУМЕХ» КАЕТТ ЛОАЛАХОША

Вай дакъе хоашкаш хьаддац цIенош эцаенаь доалаю эцаш Из дика туле доше ва хьа, во туле вала еутаргвац хьо.

Назрановске «Назрановский» совхоза цхьа хоьлаю шоаллагIбарк ва. Из я «Электроинструмент» завод.

Завода гаьна боаццаш туле совхозе хоза Iоший беш. Саьа дика моттиг я из, оьлар завода кулгалхоша корех дIаьаре а хьожа. Дика я, оьлар ПМК-арча гIишлошьерашна. Цига культуре Дворец хьалье могаргдий шоана шоаш ерга майре дола, оьлар заводе кулгалхоша.

— Улла Iохаш, кхораш маре бацар, цига доьшу доалле а дIатIаловшаргьар оаша цига бульдозереш, — оьлар ПМК-ас.

— ТIаккха совхоз, цун ма йий из беш, цо фу аргдаI — юкегIорташ сайна йист ехаьр заводе береш.

— Тхона хIане хьаь арга оша, — оьлар гIишлошьерашна, цкъа бульдозереш Iохаш тIа юкъе ьаланух чIоьагIа хIаьте а де хIаьне ма хьаж цар.

Гурахь совхозе тхьайга сон чуэцдеш а цу беш бетон, дIахо оьше укхазан елле ПМК-е ма хьаьн вIар. Берова. Культура Дворец а шоаш доаткара ма йолла укхазе оьше хабар юкъ-я-деле: чухийта моттиг я, цу тIа а юкъе Iаш а ба, аьлта кIал гIолле хьечургья тIоадал, тIаккха Дворец тIаннате фундамент Iочуухургья.

Фу дича бекъаьа да хIаьтаI — аьнна хьаттар ПМК-ашкьа ПМК-ашкьа.

Тхьо метр йIаьха йола эшкабетона сваеш Iочуергаь латтта, аьнна хоам юкъ бахьийтар.

— Даваий хIаьтаI оьнна приказ ларе ПМК-аре.

Дукха ха яьаехьа кхо-йиъ тоан кула механическа хIоз оттане 200 совгIа сваш чухитар Iохой беша.

— Гаьнашта фу дергда оахаI, — йоахар гIишлошьерашна.

Ноакъалр дIаенаа хIанзаьоаь, тIаккха бульдозереш йоаккхийтаргьа вай.

Совхозе хIане хацар. ДIо цхье ва оьнаа гIолла: вай Iохой беше кашенаш ма дий хIанз, оьне цацбаьлар цига хьалнагIа боаж баь наж.

Чурташ дац уж цига догIараш,— йоахар цун гIоьнагIа из фул хайнача совхоза кулгалхоша, хийна лоалахошо IоагIа аьшкабетона сваяш я.

ГIар хийкар лоалахошта юкъе. Воаш ПМК-егахь дIаьохкар тIехт, ПМК-ас заводегахь хьехар. Цхьан юкъе сецар болхаш. ХIанз а сеца нитт.

Совхозе къахьтаьш соцадьдац уж, вича дац, йоах гIишлошьераша.

Совхозе шийна хийна за дIадаьхы де хIама а доацаш. Из лургдий лургдаций а хоаш дац.

Завода болхлошта Дворец са лоIа моттиг эцаш вац, хIаьта а шийна догадехкечера дIа хIане йуьц совхоза хьатта. Цунга хьажо оаза райисполком.

М. КАРАЕВ.

СПОРТ

БЕ ЛОВЗАЮ БУРГАЦ

Бе ловзавеча бургацах СССР-а хьалхара моттиг яккхара кхувш боагIарий командашта юкъе финальни кхьаш дIайолаелий Грозне. Яхьашка декъе ловцаш я Грузински, Украински, Латвийски, Узбекски республикаш командаш, РСФСР-а, Ленинграда дикагIбола спортсменаш а.

* * *

«ТЕРЕК» — «ДИНАМО»

«А» класса шоллагIча группе цхьоалагIча подгруппе ловзаш СССР-а хьалхало яккхара ергIанара матч хьаьр самардийнахь Ставрополе. Моттигерча «Динамо» командаца лайбар «Терек». Цига очет 1:1 йолаш цхьашка а командаш кот да йоалаш чакхдьаьлар вIашегIхкетар.

Х. МАГОМЕДОВ.

НИКЪ ДИКА ХИЛБА ХЬА!

«Назранерчу къахьегамхошна [illegible] тIара хьовгел ду хьо, гIалгIай къаман эттара хьалхара театр?» — нитта дар укхазарча культура ЦIен хоа цу сарахье хьалтецц доагIаш. Спектакль дIадолалелл дукха хьа йоакхар культура ЦIен зрительни йоккха оал нахах хьалйизача хана.

Цу сарахьа мара гIалгIай тешний театра артисташ йIаргабайнабац нана. Дьара шоай бераннта сакъердаш бе, цар са теде бийна «Хьунаргара цIаьг» яха фаьлг дийн а бенна дукьал эттар цу сарахьа. Хоаш хIаьнтIакъьаьшкта тIехьа я берий писатела Гайсултанов Iумара язьйр. Цун лагалаттар, цун уйлаш кхоачашеш хьахьоаь из сцена тIа баьннача артистана. Дукхача берий деган чу лоархаш нар хьашташ кхоачашде эттара хьалха сцена тIа баьннача къонача артистий — Имагожев Османа, Оздоев Iаьлий, Даурбеков Хьасана, Уилиев Мурада, Цицкиев Мусай, Довженко Раьй, Чахкиев Мурада цIераш, доаш алалаьна дIайоагIаш уж цу [illegible] театра истори тIа.

Спектакль чакхйоалаьча а сцена тIа хьалтIабаьнна зрителаш а хьаький-артисташ а вIашагIъхьайра; нархIа лелхар цара нахсархой, никъ даькъала бувацар, зелаш телар...

Шо-шоай организацей, учреждений коллективаш цIерагI моарш лелалацал делар хьоннача театра республика культура министра ноа. Татаева, КПСС Назранерча райкома секретаре ноа. Цолоев, республика хоровой обществара ноа. Темурказиева, ВЛКСМ Назранера райкома секретара ноа. Берахоева.

Дукха хезар артисташта цу сарахье дIайха, моарш лела делаш.

Нитта Грозне кийч я ма Назранера хьахьегар гIалгIай тешний театра спектакль.

Район юрталгIе воа дахача бераште фаьлг дIа а хьеких ма дIабахха цагабац артисташ, 15—20 де дейнашхьарга цар укхаза. Цул тIехьагIа МалгIабийне, Сунже гIоргий.

М. ЗАНГИЕВ.

ДЕШАРА ШЕРА КИЙЧО Ю

ТIехьара гургал теха баьннача шоллагIча дийнахь тохабелар Наурски района «Советская Россия» яхача чхьагIар доакхача совхоза юкъерча школа кулгалхой школана ремонт е.

Iаьнатьа теркаллир из гIулакх школа шефана — «Советская Россия» совхоза кулгалхоша а. Школана ремонта мел эша, гIишлой материалаш — фраах, басар, цемент, кIир, кхьдараш делар совхозе.

ХIанзалехьа дукха балхаш дь баьннаб укхаза школа кердача дешара шера кийчъеча. Ала деза уж дерриге балхаш дача шоай хьа дIахоача ноакъостал деш школа лакхерча классий дешархой болга. Юстара латтап цу ловрхIамерча мероприятена дешархой дай-ноаной а. Тайп-тайпара балхаш ду цар укхаза. Дика къахьегаш ба дай-ноаной А. М. Попова, В. И. Кудлай, С. В. Хандусенко, кхыбараш.

Июль бетта хьалхарча деношка школа кердача дешара шера кийча хилийтара яхье а баьнна къахьегаш ба гIишлошьераш, дешархой, цар дай-ноаной.

[illegible]

Тахани кхоанеи хурIда

30 ИЮНЬ

В. И. Ленина цIергIара майда. Ноха-ГIалгIайчен кагирхой «ДоттагIал» яха фестиваль. 10 сахьат даьлча кагирхой йийгача атлетика эстафета.

С. М. Кирова цIергIара культуран салоIен парк. 18 сахьат даьлча Зелени театре В. И. Ленина 100 шу дизара хетаь самодеятельни искусства республикански фестиваль. Назрановски, Советски, Гудермесски районий художественни самодеятельноста коллективаш концерташ.

В. И. Ленина цIергIара культура Дворец. 11 сахьат даьлча сагйоалацер-якарен торжественни де. 19 сахьати 30 минути ьалча советски кагирхой Ленина хетаь сайре. Заводской района кагирхой шоаш шефство лелаеча совхозийн колхозийн кагирхошца вIашагIкхетт. «ДоттагIал» яхача художественни самодеятельноста дакъа лоацарий концерт. 20 сахьат даьлча — советски кагирхоех дола документальни кинофильмаш.

С. М. Кирова цIергIара культура Дворец. 14 сахьат даьлча В. И. Ленина 100 шу дизара хетаь кинофестиваль.

Пролетбата цIергIара культура ЦIа. 19 сахьати 30 минути чьалча Старопромысловски района кагирхой шоаш шефство лелаеча колхозийн совхозийн кагирхошца вIашагIкхетт. «ДоттагIал» яхача художественни самодеятельносте дакъа лоацарий концерт.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 14 сахьат даьлча «Советски кагирхой Ди» яхача темах беседа. 17 сахьати 30 минути ьалча «Ал доазув лоралу» яха кинолекторий.

С. М. Кирова цIергIара культуран салоIен парк. Зелени театре В. И. Ленина 100 шу дизара хетаьча самодеятельни искусства республикански фестивала юккера концерт.

В. И. Ленина цIергIара культура Дворец. 16 сахьати 30 минути ьалча кинозала советски кагирхой Ленина хетаь беашта лаьрхIа беседа. 17 сахьат даьлча «Атеист» яхача клуба занити. Йоккхача зале «Цунца къовсам лоаттабе деза» яха атеистически темах йола спектакль-обозрени. 18 сахьати 30 минути ьалча Зелени театре В. И. Ленина 100 шу дизара хетаь самодеятельни искусства фестиваль. 20 сахьат даьлча ленински киноуниверситета занити. «Наьна [illegible]» яха художественни кинофильм хьокхаргда.

Н. К. Крупская цIергIара культура Дворец. 19 сахьат даьлча культура Дворена драматически коллектива «Из майре йола» яха спектакль. 20 сахьат даьлча — документальни кинофильмаш.

С. М. Кирова цIергIара культура Дворец. 16 сахьат даьлча советски кагирхой Ленина хетаь кагирхой салоIа сайре.

20-ча участка клуб. 18 сахьат даьлча «Ленина партей — шоллаба ловзаний» яха кагирхой сайре.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 18 сахьат даьлча «ДоттагIлех дали салараш кагирхой ба» яха советски кагирхой Ленина хетаь сайре.

А. М. Горька цIергIара клуб. 10 сахьат даьлча кисторийн закройщикий шие шерара школа йистеньккхарий балхий выставка. Баракъаш а хьадоахаргда укхаза. 14 сахьат даьлча — «Педагогически [illegible]» яха кинофильм.

Пролетбата цIергIара культура ЦIа. 10 сахьати 30 минути ьалча советски кагирхой Ленина хетаьа утренник. 17 сахьат даьлча — «Хьа а са а къоанал» яха документальни кинофильмаш. 20 сахьат даьлча — кагирхой салоIа сайре.

29 ИЮНЬ

В. И. Ленина цIергIара майда. Ноха-ГIалгIайчен кагирхой «ДоттагIал» яха фестиваль. 18 сахьат даьлча интернациональни солидарноста митинг. Художественни самодеятельноста концерт.

ЧЕМПИОН БЕЛГАЛВАЬЛАР КОНКУРСЕ

Жа лоргерий кхоалагIча республикански конкурса кийчлуш хиннай Шелковской, Наурски, нитта кхыча районий жа лелаеча болхлошлере дукхе жа лелаераш.

Самардийнахь Наурски района «Терский» совхоза шоллагIча отделение районашка белгалбаьнна тоазагIа бола жа лоргераш вIашегIкхейттар. Царех ялх команда вIашагIхьаллер.

«Конкурсе баьхкабар цIи хеза жа лоргераш. Царех ва Ерригроссийски конкурсе шоаза дакъа лаьца вола Наурски районера Алиев Набиюн. Совнка республике чемпионал дехкха Шелковской районера Якуров Касим, 1967 шерара призер Урешев Рашамбек, нитта кхыбераш.

Кхаь тесача гIулакхьлер конкурсе эттара хьайха шоай гоазал къахьокха азараш «Терский» совхоза жа лоргераши Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхозера баьхкараш болга.

Цу шина командана юкъе тIехдика говзаннаш бе, цудухьа юкъьенца гуш дац котвергвар малагIа ва. Цхьабакъда кIезига за дьена теркахой цу белхах дикагIа ва йоалаш болга холаш да. Цар вай республике эттара хьайхе оренбургски дьисаре жа лоргила каре-дерзадеьд. Конкурсе дакъе лоацача боахана жа Iу Алиев Бугес, шофера Баьхаев Сеймда, совхозин стипендиата Алиев Набиюна норматива луш йола 2 минути 30 секунди яьлелаьа цхьа устагIа лорга боена. Белгалда даха конкурсе дакъа лоацаш кинларех уж кхоь маре норматива белгаьаьна хане из болх чакхбенкха кхувш сег ца хилар. Кердача хьисапе цар жа лорга кинадаьанттув боал цар.

Хаьагга диллача шелковчанеш тIехьабусе, в тха цIена IодовхкарцАр устагIанна тIера. Цу дакъе лакха говзал хьегойтар «Ленина» цIерагIча колхоза комсомольцо Исаев Асьыба. БIарг тIаотташ хоза бора цо шай болх, цудухьа конкурсе мел вехар цуна гоамаье гулвеннавар. Цхьабакъда, йоакха опыт ца хилар бакьан долаш йаьлагIа моттиг маре кхочакхар къанеде из йугх.

УстагIа лоргача вана цIензаш ца ховда ца беш тха IодоахкарцАр «Шелковской» яхача совхозера баьхкараша. Цу дакъе цар бакъ белгалбир конкурсе. Кхьаста ма маьхал йоалаш бер Избетыров Мансуд, Урешев Рашамбек, Мурзаев Iаьла. Цхьабакъда занагIа диллача «Терский» совхозера баьхкарий сенна сона из болх бе аьттув балакхар цаьнена а. Цудухьа шоллагIа моттиг аьккхар цар. КхоалагIа моттиг маре вахкензер совхоза чемпионаш хиннанна «Красный пахарь» яхача колхозе жа лоргераша.

Жа лоргача хьаь баьнарента юкъера чемпион а белгалваьлар. Из ва «Терский» совхозера вена Алиев Набиюн. Конкурсе зеннагIа доала хоахаш гойтача ит сага «Республике дикагIбола жа лоргера» яха цIи елар.

Конкурс чакхъьенача тIехьагIа котбаьннарашта ВЛКСМ обкома нарара кере теле кубок премина лаьрхIа 100 сом делар. ШоллагIа хинберашта — 75 сом, кхоалагIа моттиг яьккхачарна — 50 сом хьоьчар. ХIаьта чемпионаш, дикагIбоа жа лоргераши дипломаш делар.

«Терский» совхоза команда Ерригроссийски хьакхе дакъе лаьца хургья.

А. ПЕНЬКОВ,

[illegible]

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ДУНЕН ПРОГРЕССИВНИ НИЗИЙ ПРОГРАММА

ВАРШАВА, 26 июнь. (ТАСС). Коммунисташа Европана могаль Программа хьахиннай вай континента яхела социализма тIатIа дукхагIа ваийна яра лорда тIа яхаш яздуд «Штандар молодых» яхача газета тIа кепатехача «Къахача континента Программа» яхача статья тIа. Экономике тIа-тIа дукхагIа лоархIам хул Социалистически мехкий. Европейски дунен халкъашта юкъерча политике дз тIехьа чIоагIа ех оаз. Цар тIема вицо хьахкетаду эттара авантюристически низаш. Юкъарча европейски балансе социализма лоархIам лакхбалар ховдаш болаш тийша дь дIахо вай мехкаш дегIахьарах, уж кхотахаьарх, безвий гIулакхаш ледахьарах, вIаши барт - цхьоагIо хиларах. Тайп - тайпара социализм строяш йола пачхьалкхе кхаш Европе машаре яхара принципаш вахаре кхочашъе, вIаьшашдухьал латтача тIема блокашта меттел кхерамзале лоранра коллективни система хьйе йоах коммунисташа яхаш язду «Штандар молодых» яхача газета.

ПРАГА. 26-ча июне. (ТАСС). Чехословацки кепайоазово цIоагIа тешо еш юкъ коммунистически болхлойн партий московски Совещане итоккаш. «Земеделське новины» яхача газета цун итогаш дукха йоккхаш язду, цу Совещане документаша анализ ю Европерча хIаьазарча хьала, Европера политически гIулакхаш тоадара, континентерра машар чIоагIдара марксистски партешта деррагача антиимпериалистически низашта хьалхашка латта керттера низаш белгалдоах. Газета тIа йоах Чехословакена документа из дакъа йоккха лоархIам болаш да дукхьала мехка географически положени нитта хиларах хиева да Iеш. Европа отношене деррагача дунен тIарча гIулакхашта яладаяннаш ех хилараах.

Дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама вицлаьшта цIеькха а къахга хьехьихар Москве хиначча совещане тайп-тайпара общественни строях йола пачхьалкхенаш машаре яхара тIехьарча политика шоайн чIоагIа мутIахье хилар, яхаш язду «Земеделське новины» газета.

БОНН, 26 июнь. (ТАСС). Малхбузенгерманиски коммунистий «Унзере Цайт» газета шай тIехьарча номераш тIа язду «Москве хиначча коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча Совещане баьккхача боккхача толамах даьца. Цу совещане дог тешадолийташ хьахьехар вай дуне пахаддаш хуьпалургхилар социализма, паргIатона, чIоагIача машара лостамгахIе, яхаш белгалдоах газета тIа.

Къаьвачех къоначех дунена империализмай социализмий юкъе латта къовсам ирбеннача хана йоах газето, — хIанзарча эттара бокхагIболча болама кийчъьной шоай керда низаш хIадоаржаддара йола исходни база. Москве хиначча событенна хьейна саг мукIарал да деш Iе йиш ца дунен юкъерча коммунистически боламе барт - цхьоагIо хилара тIаккхуваш бераш дукхагIа хилар.

Массабераш рьаза а болаш дунен халкъашта юкъерча совещане документаша, йоах газето, къаьргах кхаьокх империализма дуьхьала хоадаш болаш къовсам лоаттабаро коммунистически боламе кхотабалар дегIакхувлилга.

ХЕЛЬСИНКИ, 26 июнь. (ТАСС). Фински кепайоазово хIахо а кепаетташ я коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча совещане материалаш. «Кансан уутисет» яхача газета кепатохаш а Совещание тIаийцача «империализма духьала хIанзарча этапе къовсам лоаттабара декхараш, коммунистически болхлойн партей, деррагача антиимпериалистически низий гIулакхий барт-цхьоагIо» яхача документа еррига текст.

Газета тIа белгалйоакх «хIанз эттача хьалана дIадех коммунисташа, деррагача антиимпериалистически низашна дечча гIулакхий барт - цхьоагIа хуьлара, ерригача кердача тоонех бизаза цайта энига, хьм тIа а мергIа империализмана, тIема реакцие низашта» наступлени елга яха документа тIара моттиг.

ПОРП ЦК ПЛЕНУМ

ВАРШАВА, 26 июнь. (ТАСС). Селхан Варшаве хилар вIашагIкхийтача Польски болхлой парте ЦК 3-гIа пленум, йоах хоам бу ПАП агентства. Москве хиначча коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча Совещане ПОРП-а делегацие отчета ладийгIаф Пленумо. Из отчет йир ПОРП ЦК Хьалхарча секретара, делегацена керта латтачо Владислав Гомулка.

ПОРП делегацие совещане болх болх, даь къамаьл дикха къоабал а деш сопаш бир Пленумо.

Пленумо дикха къоабаллеш тIаийнар, «хIанзарча этапе империализмана дуьхьала къовсам лоаттабара декхараш, коммунистически болхлойн партеша империализмана дуьхьаларча деррагача низий аьхьал деча гIулакхий» яха документ совещане кхыдола документаша.

Машар, халкъий коьртиукъале хилийта, социализм котьяккхара тIехьа лоаттабеча къовсама коммунистически болама дерригаа антиимпериалистически низаш кхотадалара тIаккхуваш хилар керте лувлаш тIахьайхар ЦК Пленумо шоай тешаме хилар хьалхьеккхача марксизма - ленинизма, пролетарски интернационализма принципаш ларде а лувлаш идеологически политически болх — тоабе парте еррага звеньяш.

ЧРЕЗВЫЧАЙНИ ХЬАЛ

МОНТЕВИДЕО. (ТАСС). Уругвае чрезвычайни хьал эттад. Укх тIехьарча шина кIирах беррига мехка забастовкаш еш лоаттабеча къовсамах лаьца собранеш, демонстрацеш е, бох лаьца моллагIа яле а свеленеш кепаетта бокъо яц IаьдалагIа. «Бокъонаш телхаара» бехке веш вола моллагIа саг лаьца «законни» бокъо еннай полицена. Ша кIира гаргга ха я Уругвае пачхьалкхен учрежденеша, промышленна предприятеша, транспорта, почта болх да бу. Монтевидео зрадувлаш газеташ, журналаш, улицашка Iайнад нуьхий гувнаш.

МАЛХБУЗЕН ГЕРМАНСКИ ЖУРНАЛИСТ АРАВАЬККХАВ

ПРАГА, 26 июнь. (ТАСС). Чехословацки пачхьалкхен органаша Чехословакера аравахийтав ФРГ гражданин, журналист Г. Юнгверт.

ЧТК агентства хоам мабарра, шера хьаша ваь трахмарх Iайна а аьна эулаш хьа цо, дукхача моттигашка из доагIа гIулакхаш леладаьд.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоалаш Грозне хуналуш моркхаш а болаш, йоачах а йоацаш ха хила тарлу. Малхбузехьара гIаьхьача боарната кхоачаш нух хьекхаргба. Фехара температура республике гIоала 23—34, Грозне 30—32 градус йIовхал йолаш хила мег.

29 июнера 2-ча июле хьалча хуналуш моркхаш а болаш мегаь, юкъе лоаво догIа а делхаш ха хила тарлу. Мух лоаттамаш хуналуш, даьгIо, гIаьхьача боарнате кхоачаш хьекхаргба. Фехаре температура 29—30 июне бийсашка 5—10, деношка 15—20 градус, 1-ча, 2-ча июле бийсашка 10—15, деношка 20—25 градус йIовхал йолаш хургья.

Метеостанца.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора вен.—2-30-11; декхаьоахкаш секретаре—3-34-38; партейни вахарех, культурех, промышленностех отделий—3-42-30; арта бохкеша письмой отделий—3-42-30.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—2-30-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05152. Заказ № 2001.